

BLENDOW

LEXNOVA

LEXNOVA NYHETER

Rätt av Handelsbanken stänga av konto

Publicerad

12 SEP 2023

Handelsbanken hade rätt att säga upp ett kundkonto då överföringar av förhållandevis stora belopp skett under en begränsad period. Tingsrätten anser att kundens svar i väsentlig utsträckning var bristfälliga och de medförde inte att banken fick tillräcklig kännedom om honom. Nu måste han betala bankens rättegångskostnader på 600 000 kronor.

En 40-årig har varit kund i Svenska Handelsbanken AB (Handelsbanken) sedan den 15 februari 2005. Han har bland annat haft ett betalkonto i Handelsbanken. Den 2 september 2021 skickade Handelsbanken en transaktionsförfrågan till 40-åringen. Handelsbanken begärde svar och underlag avseende 36 transaktioner som förekommit på bland annat betalkontot.

Den 10 september 2021 inkom 40-åringen med svar på Handelsbankens förfrågan och bifogade visst underlag.

Den 4 oktober 2021 sade Handelsbanken upp mannens affärsförbindelse med banken till avslutande den 6 december 2021. Den 11 oktober 2021 bestred kunden Handelsbankens beslut att avsluta affärsförbindelsen och erbjöd sig att svara på ytterligare frågor.

40-åringen har yrkat att tingsrätten ska fastställa att avtalet beträffande hans betalkonto på Handelsbanken, vilket sades upp den 4 oktober 2021 till upphörande per den 6 december 2021, alltjämt är gällande.

40-åringen hävdar att Handelsbankens uppsägning av hans betalkonto har varit ogiltig och obefogad då ingen av förutsättningarna för uppsägning av ett betalkonto med grundläggande funktioner enligt 4 a kap. 9 § betaltjänstlagen har varit för handen.

Följden av att uppsägningen av avtalet varit ogiltig och obefogad är att avtalet alltjämt är gällande mellan parterna. Kunden har därför rätt att kräva fullgörelse enligt samma avtal, det vill säga Handelsbanken ska tillhandahålla honom kontot som stängdes ned genom uppsägningen. För det fall

som Handelsbanken skulle vara förhindrat att återställa kontot ska Handelsbanken tillhandahålla honom ett nytt betalkonto med de grundläggande funktioner som anges i 4 a kap. 2 § betaltjänstlagen.

Banken kontrar med att man den 4 oktober 2021, trots att förklaring begärts av 40-åringen, inte haft tillräcklig kännedom om honom för att kunna hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen.

Handelsbanken har därför haft rätt och skyldighet att avsluta affärsförbindelsen enligt bankens avtal med honom, 4 a kap. 9 § betaltjänstlagen samt 3 kap. 1 § 1 st. lagen (2017:630) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) genom att säga upp kontot. Av punkten 9.5 b) i avtalet framgår att banken haft rätt att säga upp kontot.

Den första frågan som Stockholms tingsrätt besvarar är om otillräcklig kundkännedom utgör särskilda skäl för uppsägning av avtal om betalkonto enligt betaltjänstlagen. Kontot som målet gäller är ett sådant betalkonto med grundläggande funktioner som avses i 4 a kap. betaltjänstlagen. I 4 a kap. 1 § betaltjänstlagen stadgas en rätt för en konsument som är lagligen bosatt inom EES att öppna ett betalkonto med grundläggande funktioner.

Denna rätt gäller dock inte om det skulle strida mot penningtvättslagen eller om det finns särskilda skäl mot att tillhandahålla konsumenten ett betalkonto.

Ett kreditinstitut får enligt 4 a kap. 9 § betaltjänstlagen säga upp ett avtal om betalkonto med grundläggande funktioner bara om konsumenten avsiktligt har använt kontot för olagliga ändamål, det inte har förekommit några transaktioner på kontot under de senaste 24 månaderna, konsumenten har lämnat felaktiga uppgifter när kontot öppnades, och korrekta uppgifter skulle ha lett till att han eller hon inte hade fått öppna ett konto, eller det finns särskilda skäl.

Särskilda skäl kan enligt lagens förarbeten exempelvis innefatta vissa former av misskötsamhet som konsument gör sig skyldig till i förhållande till kreditinstitutet, förekomsten av ekonomisk brottslighet som begås mot annan med hjälp av ett betalkonto, samt i sådana fall när ett vidmakthållande av avtal om betalkonto möter lagliga hinder (prop. 2016/17:129 s. 35).

Enligt propositionen bör det endast i undantagsfall komma i fråga att säga upp ett avtal om betalkonto med grundläggande funktioner på grunden särskilda skäl. Av 3 kap. 1 § penningtvättslagen följer att en bank inte får etablera eller upprätthålla en affärsförbindelse om den inte har tillräcklig kännedom om kunden för att kunna 1) hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism som kan förknippas med kundrelationen och 2) övervaka och bedöma kundens aktiviteter och transaktioner enligt bestämmelserna i 4 kap. 1 och 2 §§.

Mot den redovisade bakgrunden anser tingsrätten att särskilda skäl för uppsägning av avtal om betalkonto enligt 4 kap. 9 a betaltjänstlagen föreligger om en bank inte kan få tillräcklig kännedom om en kund för att uppfylla sina förpliktelser enligt penningtvättslagstiftningen.

Tingsrätten konstaterar att 40-åringen har varit kund i Handelsbanken sedan februari 2005 och att han dels hade ett så kallat allkonto, dels ett sparkonto. 40-åringens konton var privata och inte avsedda för näringsverksamhet, och för det aktuella allkontot gällde villkoren i "Allmänna villkor för konton och betaltjänster - Privat." Handelsbanken hade med andra ord att räkna med ett transaktionsmönster på mannens konton som i huvudsak överensstämmer med vad som är typiskt för bankkonton som används för privat bruk.

Tingsrätten konstaterar att det på mannens privata konton genomfördes transaktioner uppgående till förhållandevis stora belopp under en begränsad period. I perioder har överföringar till och från kontona skett dagligen och/eller flera dagar i följd. Det överfördes vidare stora summor till och från andra bankkonton tillhöriga kunden, vilket omöjliggjorde för Handelsbanken att förstå varifrån pengarna härrörde. Det har även under ett stort antal tillfällen tagits ut relativt ansevärd summor kontanter. Dessa transaktioner får anses avvika från ett normalt transaktionsmönster för ett sådant konto som mannen hade.

Den 10 september 2021 inkom 40-åringen med svar på Handelsbankens förfrågan. Han uppgav att hans avsikt varit och fortsättningsvis skulle vara att använda kontot för sparande av likvida medel. Han ägde bostäder värda totalt cirka 15 miljoner kronor och skulle vid eventuell försäljning sätta in delar av likviden på kontot.

Tingsrätten konstaterar att mannen under en period av drygt fyra månader gjorde 16 kontanta uttag från bankomat, vardera uppgående till exakt 5 000 kronor, till ett sammanlagt värde av 80 000 kronor. Han förklarade detta något svepande med att han gjorde uttagen för privat bruk/konsumtion.

Vidare förekommer under aktuell period 13 överföringar mellan konton i olika banker tillhöriga 40-åringen, fördelat som elva överföringar från kontona hos Handelsbanken, uppgående till ett totalt belopp om cirka 1 400 000 kr, och två insättningar, uppgående till totalt 1 250 000 kronor. 40-åringens svar i denna del var ganska intetsägande.

Tingsrätten anser att mannen inte redogjorde för syftet med att ifrågavarande likvida medel slussades mellan olika bankkonton, och att han inte heller inkom med erforderligt underlag som möjliggjorde för Handelsbanken att verifiera pengarnas ursprung.

Sammanfattningsvis bedömer tingsrätten att mannens svar i väsentlig utsträckning var bristfälliga, och de medförde inte att Handelsbanken fick tillräcklig kundkännedom om honom.

Tingsrätten bedömer att Handelsbanken inte haft en skyldighet att vidta ytterligare åtgärder för att uppnå tillräcklig kundkännedom, innan avtalet sades upp.

Käromålet ogillas och kunden ska ersätta bankens rättegångskostnader på drygt 600 000 kronor.

Domen har överklagats.

Mikael Kindbom

Instans: Tingsrätterna

Rättsområden: [Compliance - finansiella bolag](#), [Avtalsrätt](#), [Kredit, finans- och bankrätt](#), [Compliance - konsumentskydd](#)

LEXNOVA NYHETER

Juridisk nyhetsbevakning och rättsdatabas

Blendow Lexnova är Sveriges mest omfattande juridiska nyhetstjänst. Vår bevakning innefattar rättsfall, lagstiftning och förarbeten inom samtliga rättsområden. Genom skräddarsydda bevakningsprofiler säkerställer du kontinuerlig uppdatering av rätt information och slipper nyhetsflöden som inte berör dig.

Läs mer på lexnova.se/nyheter